

Šlovický vrch

Bývalé vojenské cvičiště na Šlovickém vrchu bylo v povědomí obyvatel Dobřan zapsáno jako nepřiliš vábné místo, které se k ničemu rozumnému nehodí. Může být proto překvapivé, že zavítá-li sem biolog, připadá si chvílemi jako v ráji. Stejně pozoruhodných území, obývaných mnoha vzácnými a ohroženými druhy rostlin i živočichů, totiž na Plzeňsku mnoho nenajdeme a lze bez nadsázky tvrdit, že přírodovědnými kvalitami předčí Šlovický vrch i mnohé přírodní rezervace.

Čemu však za tuto pestrost vděčíme? Na první pohled to může působit zvláště, ale příčinou je právě někdejší činnost armády. Zejména díky pojezdům těžkých pásových vozidel zde vzniklo něco na způsob africké savany – pestrá směs luk, křovin, lesíků, tůní a ploch s holou půdou či skálou, která skýtá vhodné podmínky pro širokou škálu druhů s často protichůdnými životními nároky. Biologicky nejvýznamnější jsou přitom místa bez souvislého rostlinného krytu, na něž jsou vázány všechny zdejší kriticky ohrožené druhy – listonoh letního, žábronožka letní, kuňka žlutobřichá a hrachor trávolistý.

Bez pravidelného narušování však celé území rychle zarůstá a prostor pro tyto ohrožené druhy se neustále zmenšuje. Město Dobřany proto ve spolupráci s nevládní organizací Juniperia připravilo úspěšný projekt pod názvem „Obnova raně sukcesních biotopů jakožto stanovišť ohrožených druhů rostlin a živočichů v bývalém vojenském cvičišti Šlovický vrch“.

Těžiště prací se zaměří na odstranění náletových křovin, a to zejména ze zbytků zachovalých květnatých luk. Část křovin však bude ponechána, neboť zvyšují stanovištní pestrost a jsou významným útočištěm pro ptáky a drobnou zvěř. V podmačených částech bude vyhloubeno několik nových tůň pro kriticky ohrožené vodní živočichy. Nejzajímavější a z hlediska péče o přírodu klíčové však bude poslední opatření – pojezdy tanky a jinou těžkou technikou. Ty budou alespoň částečně napodobovat někdejší armádní aktivity a pomůžou vytvořit a udržovat tolik potřebná rozvolněná místa v travinných porostech.

Bahnité tůně na cestách jsou ideálním prostředím pro kriticky ohrožené korýše – listonoha letního a žábronožku letní. V současnosti zde přežívají pouze díky pravidelným offroadovým závodům, jež zabráňují zarůstání tůní.

Výskyt ohrožených druhů a realizace projektu vůbec neznamená, že se ze Šlovického vrchu stane jakási rezervace, kam bude vstup zakázán. Právě naopak. Každý návštěvník, ať už se zájmem o přírodu či pouze na procházce, je vítán a nejenže je vstup mimo cesty dovolen, ale dokonce může být i prospěšný (zvláště přidupnete-li cestou nějakou obrůstající trnku či hloh). Stejně tak i organizované motoristické akce jako již zavedená dobranská čtyřiadvacetihodinovka budou dále podporovány a dokonce budou představovat významný prostředek pro údržbu obnovených biotopů. Samozřejmě stále platí, že Šlovický vrch je a bude striktně uzavřen pro jízdy čtyřkolářů, motorkářů a jakýchkoli čtyřstopých vozidel, pokud nemají povolení města Dobřany.

Díky městu Dobřany a samozřejmě prostředkům Evropské unie a České republiky tak bude i nadále uchován unikátní přírodní prostor nejen pro obyvatele města Dobřany.

Zdroj: <https://www.dobransy.cz/mesto-dobransy/podpora-eu-narodni-programy-a-jine/obnova-rane-sukcesnich-biotopu-jakozto-stanovist-ohrozenych-druhu-rostlin-a-zivocichu-v-byvalem-vojenskem-cvicisti-slovicky-vrch/>

Kuňka žlutobřichá (*Bombina variegata*) je malá žabka, která osídluje drobné vodní plochy v lesích nebo při jejich okrajích. Její výskyt je u nás omezen na širší oblast Karpat, najdeme ji až v Jeseníkách, ale dále na západ ji nahrazuje její sestra kuňka ohnivá. Další část jejího areálu zasahuje z Alp až k nám do západních a na okraj jižních Čech. Kuňka žlutobřichá je pro Plzeňsko typickým a charakteristickým druhem obojživelníka.

Je otázkou, jak to s ní bylo v minulosti. Zřejmě byla do značné míry závislá na činnosti velkých kopytníků jako byl zubr nebo pratur, kteří vytvářeli lesní tůňky, vhodné pro její

rozmnožování. Jisté je, že v současné době si našla celé spektrum náhradních stanovišť. Nezřídka ji najdeme v kalužích na lesních cestách, svým mírným melancholickým houkáním se ozývá z lesních rybníčků. Místem pro její rozmnožování jsou ale také lomy, pískovny nebo vojenská cvičiště. A takovýchto míst je u nás stále poměrně dost. Podobné lokality navíc využívá a další ohrožený a evropsky významný obojživelník – čolek velký (*Triturus cristatus*).

Evropsky významné lokality pro obojživelníky v Plzeňském kraji

- Blovice kuňka žlutobřichá
- Přeštice – V Hlinkách kuňka žlutobřichá
- Darmyšl – pískovna čolek velký
- Dobřany kuňka žlutobřichá
- Rokycany – vojenské cvičiště kuňka žlutobřichá
- Stříbro – vojenské cvičiště kuňka žlutobřichá
- Pocinovice čolek velký

Zdroj: <http://www.naturaprovsechny.cz/priklady/kunka-zlutobricha>
<http://www.cestykrajinou.cz/projekty/natura-pro-vsechny/o-kunce-zlutobriche/>
<https://www.biolib.cz/cz/image/id813/>

Zdroj: https://www.google.com/search?q=listonoh+letn%C3%AD&client=firefox-b-d&sxsrf=AOaemvLLsraf36MmR91pOiolUcPLpTmdjQ:1635060282419&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjRh8eawuLzAhXaNuwKHcIXCs0Q_AUoAXoECAEQAw&biw=1459&bih=733&dpr=1#imgrc=yxIFdIELGnEUFM

Triops cancriformis (Bosc, 1801) – listonoh letní

Čeled': Triopsidae – listonohovití

„Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346. Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Popis: Velikost 80–110 mm, tělo je zakončeno dvěma dlouhými štěty a kryto štítem, který je v zadní části vykrojen. Zbarvení se pohybuje od různých odstínů hnědé až po olivově zelené. V přední části štítu je oční políčko s párem poměrně velkých očí. Na konci těla není přítomna ploutvička. Nohy jsou kryty štítem.

Možnost záměny: Záměna je možná s listonohem jarním (*Lepidurus apus*). Ten je však menší (30–40 mm) a tělo má zakončeno typickou ploutvičkou (furka), která je mezi štěty. Na rozdíl od listonoha letního se vyskytuje v jarních měsících.

V ČR vzácný druh, vázaný na nížinné oblasti. U nás zejména na jihu Moravy, ve východních a středních Čechách.

Biologie a ekologie: Listonoh letní je typický obyvatel letních periodických tůň. Nalezneme jej i v kalužích na lesních a polních cestách, v zaplavených polích a loukách. Často se také vyskytuje na tankodromech nebo vojenských cvičištích. Zvláště v oblíbě má kaluže s bahnitým dnem, do něhož se jedinci zahrabávají. Vyskytuje se od května do srpna, vzácněji až do října. Larvy se líhnou z vajíček při teplotě vody alespoň 10 °C. Vajíčka jsou velmi odolná, vyžadují vyschnutí a vydrží v půdě až několik let. Vývoj je poměrně rychlý. V ČR se vyskytují jedinci oboupohlavní i odděleného pohlaví. Živí se různými organickými zbytky. Je vyhledávanou potravou některých ptáků jako jsou čápi nebo čejky aj.

Ochrana a ohrožení: Stejně jako listonoh jarní patří mezi zvláště chráněné druhy živočichů, a to v kategorii kriticky ohrožený druh. Také je zařazen do Červeného seznamu bezobratlých jako kriticky ohrožený. Je ohrožen ubýváním vhodných biotopů a chemizací zemědělství. Představuje významný prvek naší fauny a společně s žábronožkami a škeblovkami velmi ohrožené skupiny bezobratlých vázaných na periodické tůně.

Zdroj: <http://www.naturabohemica.cz/triops-cancriformis/>